

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

1

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,
ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ, — ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 14913 .

13 ਨਵੰਬਰ, 1991

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਕਲਾ. 226— ਆਰਮੀ ਰੁਲਜ਼, 1954— ਆਰ.ਐਲ.ਐਸ. 13, 14 ਅਤੇ 17—ਜੇਸੀਓ ਦੀ ਆਰਮੀ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ - ਜੇਸੀਓ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ. 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣਾ ਹੈ J.C, 0 ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਡਿਸਚਾਰਜ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 1994 ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਆਰਡਰ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(1) 1991 (1) SLR 689.

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਦੀ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੫)

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਆਰਡਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਮੀ ਰੂਲ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ। ਨਿਯਮ 14 ਅਤੇ 17 ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਹ 'ਆਚਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ' ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਤੱਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)

ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਸੂਰ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ- ਵਾਰੰਟੀ ਸੀ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਤੱਥ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਖਿਰਕਾਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਤੱਥ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ ੮)

ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

- (a) ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ;
- (b) 30 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚੀ P-9 ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (c) 1985 ਤੋਂ 11 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਜਿਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
- (d) ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।
- (e) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
- (f) ਰਿੱਟ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਗਾਊ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(g) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

3

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਬੀ.ਐਸ.

ਏ. ਮੋਹੰਤਾ, ਮੇਜਰ ਐਸਕੇ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੂੰ 28 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੋਰ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 30 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਤੱਥ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(2) 19 ਮਈ 1985 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੱਗੜ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਦਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਿਖੇ 20 ਮਈ 1985 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰਬਰ 94 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 325, 302/34 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 8 ਜੂਨ, 1985 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 17 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਡਾਂਗ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਾ 323 IPC ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 323/34 LP.C ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ। ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।” ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ “ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 1986 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 631-ਐਸਜੇਬੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲ 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(3) ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜੇਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 18 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। 17 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 30 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਨੂੰ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਡੀਐਸਸੀ ਰਿਕਾਰਡਜ਼, ਕੈਨਨੋਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ

ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ "ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।" ਲੰਮੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - 22 ਜੂਨ, 1989 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਕਿਉਂ AR 13 ਟੇਬਲ-I (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਹਾਡੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।" ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ, 26 ਜੁਲਾਈ, 1989 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ P-6 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ, —30 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ P-9 'ਤੇ ਹੈ। 2 ਨਵੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਆਖਰਕਾਰ 28 ਜਨਵਰੀ, 1990 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P-9 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ।

(4) ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਵਲ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 28 ਜਨਵਰੀ, 1989 ਤੋਂ 27 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਮੇਜਰ ਐਸ.ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮੋਹੰਟਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

(6) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਬੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ "ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਸ੍ਰੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਵਜੋਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਆਰਡਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਮੀ ਰੂਲ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ 14 ਅਤੇ 17 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ "ਆਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ "ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ -----ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 14 ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ "ਆਚਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ" ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਤੱਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(9) ਦੂਸਰਾ ਆਧਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ। ਕੀ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਸੂਰ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ- ਵਾਰੰਟੀ ਸੀ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਤੱਥ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ - ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਤੱਥ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ

ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7

(10) 8 ਜੂਨ, 1985 ਤੋਂ 17 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਤੱਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(11) ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮੀ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 19 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-9) ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਜੂਨ, 1985 ਤੋਂ 17 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਐਮਐਸ ਲਿਬਰਹਾਨ ਅਤੇ ਜੀਸੀ ਗਰਗ। ਜੇ.ਜੇ.

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1982 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 9759।

4 ਅਗਸਤ, 1992

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਕਲਾ. 226— ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੱਜਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ